

અનુક્રમશિકા

પાન ક્રમાંક

પ્રાકૃકથન xiii

પ્રકરણ ૫ : પ્રાર્થના ૧

મનુષ્ય જીવનની મહત્તા ૧; પ્રાર્થના એટલે શું ? - ૩; સંસારી સુખનું ક્ષણિકપણું - ૪; શાશ્વત સુખ પામવાની ઝંખનાથી જીવને ઉદ્ભવતા વિચારો - ૫.

પ્રાર્થનાના લાભો : દુઃખમુક્તિ ૬; અંતરાય તૂટે - ૭; દોષદષ્ટિ જાય - ૭; માનાદિ કષાયોનું અલ્પત્વ - ૮; જ્ઞાનદર્શનનાં આવરણો ઘટે - ૯; કર્માશ્રવણની અલ્પતા - ૧૦; થતો કર્માશ્રવણ શુભ - ૧૦.

પ્રાર્થનાનું સ્વરૂપ ૧૦; પ્રાર્થનાનું ધ્યેય - ૧૧; તેનો હેતુ - ૧૧; પ્રાર્થદેવની ઉત્તમતા જાણવી - ૧૨; પ્રાર્થના વ્યવહારે તથા પરમાર્થે - ૧૩; ઉત્તમ પ્રાર્થદેવની દુર્લભતા - ૧૪; સંકલ્પ વિકલ્પનું સંકોચન જરૂરી - ૧૪; એક જ આરાધ્યદેવ રાખવા - ૧૬; કોઈનું બૂરું ઈચ્છવું નહિ - ૧૭; પ્રાર્થના કરવાની રીત - ૧૭; ઈષ્ટદેવની સ્મૃતિ રાખવી - ૧૭; તેમની સ્તુતિ કરવી - ૧૭; ભાવના ઊંડાણથી ઈચ્છાની માગણી - ૧૭; ફળ માટે નિઃશંકતા જરૂરી - ૧૮; વીતરાગને પ્રાર્થવું - ૨૧.

પ્રાર્થનાના નમૂનાઓ (પરમાર્થિક): સદ્ગુરુની પ્રાપ્તિ અર્થે ૨૧; અંતરાય કર્મના ક્ષય માટે - ૨૩; જ્ઞાનાવરણ તોડવા - ૨૪; અજ્ઞાનપરિષદ જીતવા - ૨૬; દર્શનાવરણનું અલ્પત્વ કરવા - ૨૮; સતત સત્સંગ મેળવવા - ૨૯; ક્ષાયિક સમકિત માટે - ૩૦; છટ્ટા ગુણસ્થાને જવા - ૩૧; સાતમા ગુણસ્થાન માટે - ૩૩; શ્રેણિની તૈયારી કરવા - ૩૫; પૂર્ણશુદ્ધિના પુરુષાર્થમાં નિર્વિઘ્નતા માટે - ૩૬; સંસારી અશાતા પરમાર્થમાં વિઘ્નરૂપ ન થાય તે માટે - ૩૮.

પ્રાર્થનાના નમૂનાઓ (વ્યવહારિક) : કુટુંબ ક્લેશ ટાળવા માટે ૪૧; દ્રવ્યતંગી નિવારવા - ૪૫; દેહની અશાતાથી છૂટવા - ૪૬; વેર તથા અપયશ ક્ષીણ કરવા - ૪૮; લૌકિક પુણ્ય પરમાર્થ પુણ્યમાં ફેરવવા માટે - ૫૨; બાળકના ગર્ભકાળમાં માતાએ કરવા યોગ્ય પ્રાર્થના - ૫૪; બાળકના કલ્યાણાર્થે પ્રાર્થના - ૫૫; બાળકને પ્રભુભક્ત કરવા - ૫૭; બાળકની વ્યાપારાદિમાં ન્યાયનીતિ જાળવવા - ૬૦; ડોક્ટર તરીકે ૬૧; ઔષધના વ્યવસાયી માટે - ૬૨; ઈજનેર માટે - ૬૨; વકીલ માટે - ૬૩; શિક્ષક માટે - ૬૪; કૃષિકર માટે - ૬૪; ગૃહિણી માટે - ૬૫; વિવિધ ઉત્પાદકો માટે - ૬૬; નિવૃત્ત જીવનની સફળતા અર્થે - ૬૭; ભાવિનાં કષ્ટો ટાળવા - ૬૯; ભયસંજ્ઞાના નિવારણ અર્થે - ૭૦; કાલ્પનિક ભય ટાળવા - ૭૨; અન્યના દુઃખથી થતી પીડા ત્યાગવા - ૭૩; જીવને ધર્મારાધનમાં સ્થિર કરવા - ૭૫.

પ્રકરણ ૬: ક્ષમાપના

૭૭

ઝડપી કર્મનિર્જરા કરવા પશ્ચાત્તાપ ૭૭; ક્ષમાપનાના લાભ - ૭૮; ભાવિનાં કર્મ વર્તમાનમાં ખેરવવાં - ૭૯; કર્મનું રૂપાંતર - ૭૯; કર્મ પર ચડતું ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ અટકે - ૭૯; ઉદિત કર્મો સાથે સત્તાગત કર્મોની નિર્જરા - ૭૯; કર્મશ્રવ ઘટે - ૭૯; માન તૂટે - ૭૯; સ્વદોષદર્શન આવડે - ૮૦; મોક્ષ મેળવવા ક્ષમાપના કરવી જરૂરી - ૮૦; ક્ષમાપના એ પ્રતિક્રમણનું બીજું રૂપ - ૮૧; 'મોક્ષમાળા' માં લખાયેલી ક્ષમાપના - ૮૪.

ક્ષમાપનામાં આત્માનાં છ પદ ૮૫; પહેલું પદ 'આત્મા છે' - ૮૬; બીજું પદ 'આત્મા નિત્ય છે' - ૮૬; ત્રીજું પદ 'આત્મા કર્તા છે' - ૮૭; ચોથું પદ 'આત્મા ભોક્તા છે' - ૮૭; પાંચમું પદ 'મોક્ષ છે' - ૮૮; છઠ્ઠું પદ 'મોક્ષનો ઉપાય છે' - ૮૮.

ક્ષમાપનામાં નવ તત્ત્વ ૧૧૨; જીવ - ૧૧૨; અજીવ - ૧૧૩; પાપ - ૧૧૩; પુણ્ય - ૧૧૪; આશ્રવ - ૧૧૫; સંવર - ૧૧૫; નિર્જરા - ૧૧૫; બંધ - ૧૧૬; મોક્ષ - ૧૧૭.

ક્ષમાપનામાં ચૌદ ગુણસ્થાન ૧૧૭; પહેલું મિથ્યાત્વ - ૧૧૮; બીજું સાસ્વાદન - ૧૨૦; ત્રીજું મિશ્ર - ૧૨૧; ચોથું અવિરતિ સમ્યક્દષ્ટિ - ૧૨૨; પાંચમું દેશવિરતિ સમ્યક્દષ્ટિ - ૧૨૫; છઠ્ઠું સર્વવિરતિ સમ્યક્દષ્ટિ - ૧૨૬; સાતમું અપ્રમત્તસંયત - ૧૨૮; આઠમું અપૂર્વકરણ - ૧૩૧; નવમું અનિવૃત્તિ બાદર - ૧૩૩; દશમું સૂક્ષ્મ સંપરાય - ૧૩૪; અગ્યારમું ઉપશાંતમોહ - ૧૩૪; બારમું ક્ષીણમોહ - ૧૩૫; તેરમું સયોગી કેવળી - ૧૩૬; ચૌદમું અયોગી કેવળી - ૧૩૬; ક્ષમાપનામાં આ ગુણસ્થાનોનો આવિર્ભાવ - ૧૩૭.

ક્ષમાપનામાં છ આવશ્યક ૧૪૧; પ્રતિક્રમણ - ૧૪૧; સામાયિક - ૧૪૨; વંદન - ૧૪૩; લોગસ્સ - ૧૪૩; કાયોત્સર્ગ - ૧૪૪; ચૌવિહાર - ૧૪૪.

ક્ષમાપના કરવા માટે પ્રાર્થના ૧૪૬.

પ્રકરણ ૭: મંત્રસ્મરણ

૧૪૯

થતી ભૂલના કારણે આત્મશુદ્ધિમાં વિઘ્ન ૧૪૮; આત્મશુદ્ધિ કરવા સદ્ગુરુનું શરણ અનિવાર્ય - ૧૫૦; પ્રાર્થનાથી સંવર - ૧૫૧; ક્ષમાપનાથી સકામ નિર્જરા - ૧૫૨; મંત્રસ્મરણ એટલે શું ? - ૧૫૩;

મંત્રમાં આત્મગુણોનો સમાવેશ - ૧૫૩; મંત્ર કરવાથી ફાયદા - ૧૫૪; વિચારની હારમાળા અટકે - ૧૫૪; આત્મલીનતાની વૃદ્ધિ - ૧૫૪; કર્મક્ષયમાં વૃદ્ધિ - ૧૫૫; આશ્રવની અલ્પતા તથા સંવરની વૃદ્ધિ - ૧૫૫; સહજાનંદ પ્રગટે - ૧૫૬; સહજ આત્મવિકાસ - ૧૫૭.

મંત્રદાન તથા મંત્રગ્રહણ માટેની પાત્રતા ૧૫૮; સદ્ગુરુની અનિવાર્યતા - ૧૫૮; સદ્ગુરુનાં લક્ષણો - ૧૫૯; આત્મજ્ઞાન, જ્ઞાયકતા આદિ - ૧૬૦; મંત્રોનું વૈવિધ્ય તથા સફળતા - ૧૬૨; કૃપાળુદેવને સિદ્ધ થયેલ મંત્ર - ૧૬૪; મંત્રસિદ્ધિનું મહાત્મ્ય - ૧૬૫; જુદા જુદા આરાધકને થતી જુદા જુદા મંત્રોની સિદ્ધિ - ૧૬૭.

નમસ્કાર મહામંત્ર ૧૬૮; તેનો મહિમા - ૧૬૯; પહેલું અરિહંત પદ - ૧૭૦; શ્રી અરિહંતના બાર ગુણો - ૧૭૧; બીજું સિદ્ધ પદ - ૧૭૮; સિદ્ધના આઠ ગુણો - ૧૭૮; ત્રીજું આચાર્ય પદ - ૧૮૦; આચાર્યના છત્રીસ ગુણો - ૧૮૧; ચોથું ઉપાધ્યાય પદ - ૧૮૨; તેમના પચ્ચીસ ગુણો - ૧૮૨; પાંચમું સાધુસાધ્વીજીનું પદ - ૧૮૩; તેમના સત્તાવીશ ગુણો - ૧૮૩; મહામંત્રની ફલશ્રુતિ - ૧૮૫.

મંત્રસ્મરણ કરવાની વિધિ ૧૮૭; સફળતા માટે શ્રદ્ધા રાખવી - ૧૮૭; મંત્ર કરવા સ્થળ કાળ નિયત રાખવા - ૧૮૭; પ્રાર્થના, ક્ષમાપના તથા મંત્રસ્મરણથી થતી આત્મશુદ્ધિ - ૧૮૮; નિશ્ચયથી જ્ઞાન, દર્શન તથા ચારિત્રનું આરાધન તે જ મોક્ષમાર્ગ - ૧૮૯; પ્રાર્થનાથી દર્શનવિશુદ્ધિ - ૧૯૧; ક્ષમાપનાથી જ્ઞાનવિશુદ્ધિ - ૧૯૨; મંત્રસ્મરણથી ચારિત્રની ખીલવાણી - ૧૯૩; સમ્યક્દર્શન અને સમ્યક્જ્ઞાનમાં પ્રથમ સ્થાન કોનું ? - ૧૯૪.

પ્રકરણ ૮: આત્માનો અપૂર્વ સ્વભાવ ૧૯૭

ચરમાવર્તમાં સદ્ગુરુનો યોગ ૧૯૮; અપૂર્વ સ્વભાવ પ્રગટ કરવામાં સત્પુરુષનો સાથ - ૨૦૦; એ સાથ સમજવા માટે શ્રી. રા. વચનામૃત આંક ૮૭૫ ઉપયોગી - ૨૦૧; સત્પુરુષનો જીવ પર પડતો પ્રભાવ - ૨૦૧.

સત્પુરુષનાં વચનામૃત ૨૦૩; સત્પુરુષની મુદ્રાનો પ્રભાવ - ૨૦૪; સત્પુરુષના સમાગમની અસર - ૨૦૫.

સત્પુરુષ જીવનાં સુષુપ્ત ચેતનને જાગૃત કરે છે ૨૦૭; અસંજ્ઞી અવસ્થામાં જીવ પર થતી સત્પુરુષની અસર - ૨૦૮; સંજ્ઞીપણામાં સત્પુરુષથી જાગૃત થતું ચેતન - ૨૧૦; તે જાગૃતિ માણવા અનિત્યભાવના (૨૧૨), અશરણભાવના (૨૧૪), અને અશુચિભાવના (૨૧૭) નો આશ્રય કરવો.

સત્પુરુષ જીવની પડતી વૃત્તિને સ્થિર કરે છે ૨૨૧; તે માટે સંસારભાવના (૨૨૩) તથા અનિત્યભાવના (૨૨૩) નો ઉપકાર.

સત્પુરુષનાં વચનામૃત, મુદ્રા અને સમાગમની નિર્દોષતા ૨૨૯.

સત્પુરુષ જીવના અપૂર્વ સ્વભાવને પ્રેરે છે ૨૩૩; જીવના દશ પ્રાણ - ૨૩૫; જીવનાં લક્ષણો - ૨૩૫; સમતા - ૨૩૬; રમતા - ૨૩૭; ઉર્ધ્વતા - ૨૩૮; જ્ઞાયકતા - ૨૩૮; સુખભાસ - ૨૩૯; વેદકતા - ૨૪૦; ચૈતન્યપાણું - ૨૪૧; જગતનાં સુખોની ક્ષણિકતા - ૨૪૩; જીવની દેહાત્મબુદ્ધિ છોડાવવા બોધિદુર્લભ ભાવના - ૨૪૪; ધર્મદુર્લભ ભાવના - ૨૪૪; અપૂર્વ સ્વભાવ ખીલવવામાં પ્રાર્થના, ક્ષમાપના તથા મંત્રસ્મરણનો ફાળો - ૨૪૮.

સત્પુરુષથી આવતી સ્વરૂપની પ્રતીતિ ૨૫૦; આશ્રવભાવના - ૨૫૧; ચોથું ગુણસ્થાન એટલે સ્વરૂપ પ્રતીતિનું પહેલું પગથિયું - ૨૫૫; છઠ્ઠા ગુણસ્થાનની સ્વરૂપ પ્રતીતિ - ૨૫૭.

અપ્રમત્ત સંયમ ૨૬૦; સંવરભાવના - ૨૬૧; નિર્જરાભાવના - ૨૬૩; પ્રત્યેક ગુણસ્થાને જીવને ધ્યાનમાં થતી નિર્જરા - ૨૬૫; સંવર તથા નિર્જરા ભાવનાના આરાધનથી ધ્યાનમાં થતી નિર્જરા - ૨૬૫; સંવર તથા નિર્જરા ભાવનાના આરાધનથી ધ્યાનની ઉત્કૃષ્ટતા - ૨૬૬; સાતમા ગુણસ્થાનની પ્રમાદરહિત સ્થિતિ - ૨૬૭.

સત્પુરુષ પૂર્ણા નિર્વિકલ્પ સ્વભાવનાં કારણભૂત ૨૭૦; નિર્વિકલ્પતા માટે એકત્વભાવના (૨૭૧) તથા લોકસ્વરૂપ ભાવના (૨૭૩) ની સહાય; કર્મક્ષયના ધ્યેયથી અને સ્વરૂપસિદ્ધિના ધ્યેયથી વિકસતા જીવનો તફાવત - ૨૭૮; શ્રેણિના અંતે પ્રગટતા ગુણો - ૨૮૦.

સત્પુરુષ અનંત અવ્યાબાધ સ્વરૂપમાં સ્થિતિ કરાવે છે ૨૮૫; કેવળી સમુદ્ઘાત - ૨૮૬; કેવળી સમુદ્ઘાત વખતે તેમના થકી થતો ઉપકાર - ૨૮૭; એકેન્દ્રિય જીવોનું પરોપકારીપણું - ૨૮૮; અસંજી જીવથી થતા ઉપકાર - ૨૯૦; અઘાતી કર્મના ક્ષયથી પ્રગટતા ગુણો - ૨૯૨; આયુકર્મના ક્ષયથી મળતી અક્ષયસ્થિતિ - ૨૯૨; નામકર્મના નાશથી આવતું અરૂપીપણું - ૨૯૩; ગોત્રકર્મના ક્ષયથી જાગતું અગુરુલઘુપણું - ૨૯૪; વેદનીય જવાથી અવ્યાબાધ સુખની પ્રાપ્તિ - ૨૯૫.

પરમ ઉપકારી સત્પુરુષ ત્રિકાળ વર્તો ૨૯૬; સાગરમાં બિંદુ અને બિંદુમાં સાગર - ૨૯૭.

પ્રકરણ ૯: આત્માનો અપૂર્વ સ્વભાવ પ્રગટ કરવામાં શ્રી પંચપરમેષ્ઠિ ભગવંતનો સાથ.....

૩૦૧

સત્પુરુષનું કર્તવ્ય ૩૦૨; રુચકપ્રદેશ મેળવવાની પાત્રતા નિત્યનિગોદમાં જીવને કેવી રીતે આવે છે - ૩૦૫; ઈતર નિગોદમાં જીવનો વિકાસ - ૩૦૬; સંસારી જીવોની સંખ્યા - ૩૧૩; સંજીવ્યેન્દ્રિયની ચાર ગતિ - ૩૧૩; ચારે ગતિમાં

આત્મકલ્યાણની સુવિધાની માત્રા - ૩૧૫; સંજ્ઞાથી જીવને મળતી સ્વતંત્રતા - ૩૨૦; મનુષ્યત્વ, શ્રવણ, શ્રદ્ધા અને શ્રમની દુર્લભતા - ૩૨૧.

પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનું કાર્ય ૩૨૪; અરિહંતના બાર ગુણ - ૩૨૬; સિદ્ધપ્રભુના આઠ ગુણ - ૩૩૨; આચાર્યના ૩૬ ગુણ - ૩૩૩; ઉપાધ્યાયના ૨૫ ગુણ - ૩૩૫; સાધુસાધ્વીના ૨૭ ગુણો - ૩૩૫.

પરમેષ્ટિની સહાયથી થતો આત્મવિકાસ ૩૩૬; એકથી ચાર ગુણસ્થાન સુધીનો જીવનો વિકાસ - ૩૪૩; ગુરુની સમર્થતા દર્શાવતા ગુણો - ૩૪૭; પરમેષ્ટિ જીવોને કલ્યાણ સન્મુખ કરે છે - ૩૫૨; ક્ષયોપશમ સમક્રિતથી શરૂ થતો જીવનો સ્વતંત્ર પુરુષાર્થ - ૩૫૬; સમક્રિત થવાથી જીવના આત્મપ્રદેશોનું દેહ સાથેનું અનુસંધાન ઘટે છે - ૩૫૮; ગુરુની સમર્થતા તથા શિષ્યના પુરુષાર્થના સુમેળનું ફળ - ૩૬૪; પાંચમા અને છઠ્ઠા ગુણસ્થાને આંતરબાહ્ય શૈલી વચ્ચે જાગતો સંઘર્ષ - ૩૬૬; સાતમા ગુણસ્થાનનું આત્મવેદન - ૩૬૮; શ્રેણિમાં સત્પુરુષનો આશ્રય - ૩૬૯; આઠમાથી બારમા ગુણસ્થાન સુધીનો વિકાસ - ૩૭૨.

પરિશિષ્ટ ૧: પારિભાષિક શબ્દોનો કોષ	૩૮૧
પરિશિષ્ટ ૨: આરાધક માટે વિષયવાર સૂચિ	૪૦૫